

Festivalul Teatrului Clasic

Nicolae PRELIPCEANU

Din nou „Romeo și Julieta”

Scriu, „din nou”, pentru a marca cea de-a doua vedere a acestui spectacol, de care am avut parte la ediția din anul acesta, a 22-a, a **Festivalului Teatrului Clasic de la Arad**. Mă tem ca de dracu' (ei, haide: nu chiar atât!) de a doua vedere a unui spectacol de teatru despre care păstrez amintiri mai degrabă vagi. Și nu întotdeauna din cauza lui – a spectacolului –, cum se va vedea mai jos.

Am deschis ochii asupra atelierelor de *haute couture* ale lui Tudor Lucanu, în care-i încadrează (nu? ăsta e verbul) pe Capulet și Montague altfel decât prima dată, la Cluj, acum nu prea multa vreme. Altfel, dar și ca și cum le-aș vedea pentru prima oară; și am și început să regret că nu am întotdeauna timp și posibilitate să văd fiecare spectacol (cel puțin pe cele de interes) de două ori, dacă nu și de trei. Tot ceea ce se înfățișa ochilor mei (la cei din sala Teatrului Clasic „Ioan Slavici” mă refer) avea firescul unui lucru neașteptat, e drept, dar de o mare veridicitate. Toată acea mișcare inițială, cu bătaia între membrii celor două familii, exceptându-i tocmai pe viitorii eroi principali ai piesei și ai spectacolului, avea ceva absolut obligatoriu, fiind de altfel nimic mai mult decât o introducere în adversitatea tradițională, cea care motivează parte din tragedia ce va urma. Totul era de un comic echilibrat, doar apariția lui *Escalus*, șeful orașului Verona, judele autoritar, în persoana – pe scenă – a lui Cătălin Herlo, anunță, ca un mic nor negru, furtuna care va să urmeze. (Desigur, ești liber să-ți amintești și bancul, celebru cândva, cu partizanii sovietici și nemții, care tot cucereau, ba unii, ba ceilalți, o pădure de mesteceni, până când a venit pădurarul și i-a dat pe toți afară. Ei, ce bine ar fi fost să fie așa și în realitate...)

Pentru cineva care nu și-a pierdut timpul (*sic!*) să citească opera lui Shakespeare, această piesă este o comedie, cam până pe la lupta între Thibalt și Mercutio, și apoi între cel dintâi și Romeo. Ceea ce urmează este o tragedie, de o claritate și o frumusețe rar întâlnită la textele la care regizorul colaborează din greu cu autorul clasic. Întâlnirea dintre cei doi tineri, *Julieta* și *Romeo* (să mă corectez: înainte de bătaia anunțată deja aici), este plină de farmecul jocului între doi adolescenți, care știu și nu știu ce se întâmplă cu ei. Jocul Sânzianei Tarța, o excelentă fetiță-femeie, grațioasă dar capricioasă și nerăbdătoare, șăgalnică și poruncitoare, în așteptarea marelui eveniment al vieții sale, și al lui Matei Rötaru, deja experimentat într-o iubire fără orizont, pe care o dă repede uitării, în fața noii sale solicitări sentimentale (și a noastră), încă – și el – cu sechelele copilăriei abia încheiate, de o subtilitate de care acest actor este în stare. Întâlnirea lor deschide calea dragostei curate și a tragediei care pândește la colțul ei, dată fiind dușmănia ireconciliabilă dintre familiile celor doi eroi. Mobilitatea tinerilor actori, mimica lor dezlănțuită, scăpată – în aparență – de sub orice control, sub presiunea sentimentului nascent, exprimă atât de bine limpezimea primei iubiri adevărate (chiar dacă-n cazul lui Romeo ar fi a doua, statistic vorbind), făcând farmecul poetic pe care spectacolul lui Tudor Lucanu îl păstrează și-l amplifică, până la deznodământul tragic final.

Ca și la prima vedere, cea în jurul căreia s-au învățit multe în acest spectacol a fost Anca Hanu, o actriță vădind calități mereu surprinzătoare, oricât de bine ai ști că e în stare de așa ceva. În rolul *doicii*, aceasta face minuni de actorie, cu naturalețe și o inventivitate mereu admirabile și, de altfel, chiar admirate și răsplătite de public.

Cornel Răileanu, în *Lorenzo*, preotul care-i căsătorește în secret pe cei doi tineri, are greutatea celui trecut prin viață și care este chemat să le tempereze acestora pornirile sinucigașe, exagerate, din punctul lui de vedere. Cu vocea sa de bariton radiofonic, chiar atunci când o ridică, el este echilibrul, în cele din urmă pierdut, al acestei întâmplări în fond dezechilibrate.

Un *Mercutio* aparent abulic, în orice caz cinic, menit să-și provoace prietenul și ruda pornită pe o cale a exaltărilor inacceptabile din punctul lui de vedere, introduce în spectacol Sorin Leoveanu, ca-ntotdeauna sigur pe mijloacele sale actricești, plin de un farmec aparte, în această piesă și în acest spectacol de mari exaltări. Radu Lărgeanu (*Benvolio*), actor tânăr, cu deosebite calități pentru comedie, se dovedește și aici – alături, sau contra (dacă e să admitem situarea lor în textul piesei) – capabil să construiască un personaj (fie și secundar) convingător.

Decorul semnat de Alina Herescu este și el unul de excepție: cu ajutorul lui se întâmplă multe în această reprezentație absolut excepțională, în care mai niciun rol nu este lăsat în voia lui sau a actorului titular, cu acele paralelipede de sticlă și oglindă, care se mișcă modificând perspectiva pe scenă, în momentele de mare tensiune, în care Romeo este încremenit imediat după ce-l lovește dragostea la prima vedere (căci asta e ceea ce avem sub ochi).

Cum toate cele se întâmplă în atelierele de croitorie (dacă vreți, *haute couture*), regizorul a ales ca manechinele să moară în locul personajelor ucise, urmând ca actorii propriu-ziși să asiste, ca-n vis sau ca niște fantome, la jalea apropiatilor lor, învăluiti în niște văluri ce coboară din înalt și care-și așteaptă victimele. În final, când și Romeo și Julieta mor, ei ne sunt, totuși, înfățișați pur și simplu, alături, cu cadavrele-manechine ale lor la picioare, deși în stânga scenei rămânea un asemenea văl, care i-ar fi putut acoperi pe amândoi, într-o sugestie de „uniți și după moarte”, utilă semnificațiilor textului. Logica spectacolului, mi s-a părut, ar fi cerut această soluție; altfel nu mi-aș fi permis să o sugerez, nefiind acesta rolul celui care dă seama despre ceea ce vede pe scenă. Dar poate că regizorul a lăsat liber acest văl tocmai pentru a sugera că ei mor altfel; ei, eroii extraordinari ai unei tragedii și ea extraordinară, și că acest văl mai poate să-i aștepte, pentru că ei, de fapt, rămân nemuritori.

Teatrul Național „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca – *Romeo și Julieta* de William Shakespeare. Traducerea: Șt. O. Iosif și Virgil Teodorescu. Adaptarea și regia: Tudor Lucanu. Scenografia: Alina Herescu. Muzica: Șerban Ursachi. Coregrafia: Vava Ștefănescu. Cu: Sânziana Tarța (*Julieta*), Matei Rotaru (*Romeo*), Anca Hanu (*Doica*), Adrian Cucu (*Paris*), Radu Lărgeanu (*Benvolio*), Ovidiu Crișan (*Capulet*), Angelica Nicoară (*Lady Capulet*), Irina Wincze (*Lady Montague*), Cătălin Herlo (*Escalus*), Cristian Rigman (*Peter, Spițerul*), Miron Maxim (*Balthazar*), Diana Buluga (*Rosalina*), Ruslan Bârlea (*Abraham*). Data reprezentației: 16 noiembrie 2016.

„Hamlet” remixat de Peca Ștefan

Un tânăr cam zurliu, ba chiar șturlubatic pe alocuri, se răstește la noi înfierând corupția și celelalte tare din țara despre care vorbește, de care sunt, firește, vinovați politicianii, anunțându-ne că, totuși, întrebarea este: „A fi sau a nu fi.” După care începe să zburde și să îngâne niște refrene, altele (cică muzicale), alături de o formație de bubuituri, însoțite de o foarte vagă – și definitivă, pare-se, căci nu ne va slăbi până la sfârșit – linie melodică, obsedantă în sensul rău al cuvântului, pentru că (aflăm), tai-că-su, un mare mahăr, oligarh sau așa ceva, a fost ucis într-un mod cam neclar pentru el, iar fratele mahărului s-a și făcut șef peste averea ăluia, luându-i cu un drum și